

La Cuba que el Che va somiar passa per un moment molt difícil

Retorn a Sierra Maestra

Fidel Castro es prepara per viure sense les ajudes soviètiques i mentalitza els ciutadans del perill que el futur sigui tan dur com els temps que van viure ell i el Che durant la revolució contra Batista

Miami, els exiliats cubans ja tenen les ampolles de cava a la nevera; mai com ara el futur de Fidel Castro havia estat tan negre. En un discurs gairebé tràgic, el líder de la revolució, va demostrar la seva inquietud per la disminució dels enviaments soviètics de matèries de primera necessitat: "Es impossible preveure quina serà la nostra situació l'any 1991. Hem de preparar-nos a per a viure amb molt poc."

Preveient que d'ací a pocs dies els autobussos ja no podran circular per falta de peces de recanvi, Cuba acaba de comprar a la Xina 200.000 bicicletes i ja n'ha encarregat 500.000 més. A les fàbriques, ja han començat a fer llistes dels treballadors que viuen a més de vuit quilòmetres del lloc de treball i que seran els primers a rebre una de les bicicletes xineses. Al camp, les bèsties reemplaçaran els tractors. S'acaba de posar en marxa un programa "per acostumar 100.000 vaques a estirar carros". Fidel anomena això: "un període especial en temps de pau". Una manera de dir que, a qualsevol altre lloc, només en temps de guerra es decidirien restriccions d'aquest tipus: llet, arròs, farina, fesols, formatge, carn, pollastre, peix, etcètera. A les llibretes de racionament, s'hi han inclòs 185 productes manufacturats, com ara vestits, calçat, productes de neteja... La necessitat d'estalviar ha obligat alguns forns a no treballar de nit. Així mateix, s'han anul·lat la majoria dels cursos escolars nocturns i s'han reduït les sessions dels cinemes: l'illa viu a l'alentit. L'únic diari que encara es publica és el *Granma*, l'òrgan oficial del Partit Comunista de Cuba. Es parla de fàbriques que hauran de tancar per falta d'electricitat. I la situació encara pot complicar-se més: la construcció d'una central nuclear que s'havia de fer amb capital soviètic ha estat retardada *sine die*. Les centrals tèrmiques redueixen la

seva producció. Aquest any, l'URSS ha lliurat dos milions de tones de petroli menys de les previstes.

Segons Castro, doncs, cal que tot el país es decanti cap a una agricultura de subsistència: "Es molt probable que d'ací a poc temps tinguem milers de treballadors *inútils* a la ciutat", i compara el futur amb un "retorn a Sierra Maestra".

L'obstinació de Fidel Castro, però, cada cop troba menys adeptes. Si fins ara només els intel·lectuals eren una veu dissident, el malestar va fent forat i ja comencen a sentir-se protestes en contra del líder carismàtic fins i tot en el si del Partit Comunista. Els aires de la *perestroika* han contagiats els nombrosos quadres i estudiants que tornen dels països de l'Est. Es protesta contra la burocràcia imperant a l'illa i es reclama una major llibertat. La pressió comença a ser important i les autoritats han hagut de claudicar en alguns punts. A les properes eleccions locals, per exemple, les llistes seran secretes. Una victòria dels crítics.

Castro sembla disposat a aguantar tot el que faci falta, però caldrà veure si el seu tradicional poder de convicció encara es manté tan fort. El director d'Aeroflot, ja ha anunciat que a partir d'ara els avions russos que fan la línia Moscou-Estats Units faran una escala a Miami en comptes de la que feien a l'Havana. La raó, segons el director de la companyia aèria soviètica, és que la possible -i probable- manca de carburant que patirà Cuba, faria perillar els enllaços. La raó pot ser econòmica, però a ningú no se li escapa que té molt de política. *L'amic soviètic*, ara té un *amic americà* i sembla que en aquesta nova relació amorosa ningú compta amb la Cuba de Fidel.

Jordi Mercader

